

Substantiva 1. deklinace

Úvod do deklinačního systému

- ▶ v latině existuje celkem 5 způsobů skloňování (5 deklinací)
- ▶ pro správné přiřazení substantiva do jedné z těchto pěti deklinací je třeba znát slovníkový tvar a význam i funkci jednotlivých údajů, např. arteria, ae, f.

DEKLINACE	I.	II.	III.	IV.	V.
rod	>F	M+N	M+F+N	M+N	>F
nom. sg.	-a	-us/-um	různá zakončení	-us/-u	-es
gen. sg.	-ae	-i	-is	-us	-ei

Proč umět slovníkový tvar substantiva?

▶ **gen. sg.**

- ▶ dle koncovky určení správné deklinace (např. ae =1., i =2.)
- ▶ získání kmene, k němuž se přiřazují koncovky (např. pulmon-is = pulmon-)

▶ **rod**

- ▶ přiřazení správného tvaru adjektiva (např. dentista bonus, methodus bona)

1. deklinace

- ▶ koncovka gen. sg. **ae**
- ▶ převážně feminina (maskulina výjimečně, žádné neutrum)
- ▶ vzory:
  - ▶ **vena, ae, f.** - latinská substantiva a řecká substantiva končící v nom. sg. **-a**
  - ▶ **systolē, -ēs, f. + diabetēs, ae, m.:** řecká slova s původní koncovkou nom.sg.

Skloňování – vzor vena

	sg.	pl.
nom.	vena	ven-ae
gen.	ven-ae	ven-ārum
ak.	ven-am	ven-ās
abl.	ven-ā	ven-īs

Skloňování – vzor systole

	sg.	pl.
nom.	systolē	systol-ae
gen.	systol-ēs	systol-ārum
ak.	systol-ēn	systol-ās
abl.	systol-ē	systol-īs

Skloňování – vzor diabetes

	sg.	pl.
nom.	diabetēs	diabet-ae
gen.	diabet-ae	diabet-ārum
ak.	diabet-am/ēn	diabet-ās
abl.	diabet-ā/ē	diabet-īs